

- відсутність авторитету політичної верхівки в населенні;
- порушення демократичних засад.

Для усунення цих проблем, які спричиняють малоефективність форми правління та для її подальшого удосконалення потрібно вжити певних заходів:

- змінити виборче законодавство, змусивши парламент дотримуватись європейських засад парламентаризму;
- підвищити рівень правової свідомості громадян шляхом право-виховної роботи: правової освіти, правової агітації, правової пропаганди та юридичної практики;
- підвищити вимоги до формування коаліційної більшості та допустити до нього представників малого та середнього бізнесу;
- вдосконалити чинне законодавство й усунути його суперечливості;
- зберегти демократичні засади.

Розробити і втілити в практику ефективний механізм контролю з боку громадянського суспільства за діяльністю владних структур держави, для чого створити на найвищому державному рівні своєрідний Національний Комітет громадянського контролю за діяльністю вищої і центральної влади. До його діяльності залучити на добровільних засадах екс-президентів, екс-міністрів інших колишніх досвідчених державних посадовців – активних членів громадянського суспільства [3].

Звичайно, що удосконалення форми державного правління потребує неабияких зусиль, часу та належного ставлення не лише політичної верхівки, а й участі громадян.

Отже, основними чинниками, які гарантують ефективність та досконалість парламентсько-президентської форми правління, що діє в Україні є злагодженість механізму правління, рівноправ'я президентських та парламентських сил, дотримання принципів верховенства права та законів, забезпечення демократичних засад та достатня кваліфікованість народних депутатів. Враховуючи, ці чинники можна досягти довершеного правління та злагодженості в політичному, суспільному, економічному та культурному житті держави.

Список використаних джерел

1. Конституція України // ВВР. 1996. № 30. Ст. 6, 102.
2. Бостон С. К. Форма правління незалежної української держави: етапи розвитку, проблеми, перспективи. *Форум права*. 2011. № 2. С. 103-110.
3. Ганьба Б. П. Проблеми і перспективи вдосконалення форми державного правління сучасної України. URL: http://www.pjv.nuoua.od.ua/v1_2011/04.pdf

Здобувач кафедри теорії держави та права Національної академії внутрішніх справ

Головко Аліна Леонідівна¹

ЕКОЛОГІЗМ ЯК СВІТОГЛЯДНО-ІДЕОЛОГІЧНЕ ПІДґРУНТЯ ОСМИСЛЕННЯ ПРИРОДООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Антропогенний тиск, що повсякчас зростає, все більш помітно впливає на систему міжнародних відносин, долю всього людства, що і надає екологічним проблемам властивості невідкладних і першочергових. Глобальний характер взаємодії суспільства та природи, людини і сфери її проживання призводить до того, що в їхньому розв'язанні зіштовхуються інтереси різних суспільних груп, соціальних інститутів, окремих країн, регіонів, економічних систем. Вони стають об'єктом політичної боротьби, зіткнення різних світоглядних позицій. Екологія, що первинно виникла як конкретна наука про взаємодію організмів рослинного і тваринного світу з

¹ Науковий керівник: Білозьоров Є.В.

середовищем людського проживання, за теперішніх часів перетворилась на науку про взаємодію людини і природи, суспільства та навколишнього середовища. Виникнувши на підставі поєднання, синтезу природознавства і суспільствознавства, вона у свою чергу надає радикальний зворотний вплив не лише на них, але й на формування системи поглядів, ідеологічних підходів, естетичних настанов і орієнтацій [1, с. 456; 2, с. 178].

Екологічна проблематика впливає на всі сфери людської життєдіяльності та має відношення до політизації екологічної філософії. Екологічна парадигма як науковий конструкт описує та пояснює нову соціальну реальність, тобто дійсність соціальних криз, змін ціннісних орієнтацій суспільства, включає соціокультурну проблематику. Екологічна парадигма протиставляється модерністському механістичному світогляду, так як в основі екологічного світогляду лежить органістичний світогляд, який вимагає занурення в загальнокультурний і загальноцивілізаційний контексти. На теперішній час екологічна парадигма охоплює складну систему суспільних рефлексій і світоглядно-філософських положень у форматі «людина – природа – суспільство» [3, с. 211].

Через втрату гармонії між суспільством і довкіллям XX століття, котре отримало назву епохи екологічних криз, продемонструвало людству багато причин переосмислення взаємозв'язків і перспектив цивілізаційного розвитку. Це зумовило формування різних екологічних концепцій. Своєрідним підсумком інтелектуальних зусиль стосовно осмислення взаємин людини і природи впродовж XX ст. стала остання чверть минулого сторіччя, коли відбулося становлення принципово нового типу світогляду – екологістського, а також нової форми ідеології – екологізму [4, с. 8]. У найширшому плані екологізм є продовженням, конкретизацією і розвитком загальногуманістичної, вічної, хоча й багато в чому утопічної ідеї гармонії людини та природи або специфікацією в загальнолюдському питанні екологічної проблеми. Саме тому екологізм розглядається як один із проявів вирішення проблем виживання цивілізації.

Якщо вести мову про конкретний період виникнення екологізму, то це кінець 60-х – початок 70-х років XX ст. У цей час з'явилися глобальні прогнози членів Римського клубу, висновки окремих дослідників з вивчення конкретно-екологічної ситуації. Вибуховим початком заявили про себе багато екологічних рухів, що незабаром трансформувались у специфічні партії в низці країн світу. Тому закономірне домінування у визначенні екологізму таких його характеристик як форма соціального протесту, організованого в межах руху; етичний й гуманістичний принцип життя людей цивілізованого, демократичного суспільства тощо. Однак характеристика екологізму ніколи не зможе отримати закінченого й конкретного вигляду доти, поки він не буде визначений як ідеологія в усіх її проявах, що дозволяє зняти багато суперечностей, ясно сформулювати його суть та основні принципи, розглянути еволюцію теоретичних конструкцій і визначити його долю в майбутньому [1, с. 456].

Відповідно до позиції О.Є. Андроса, екологізм – це особливий тип світогляду, котрий ґрунтується на таких постулатах: взаємозв'язку, а не протистояння людини та природи, активної життєвої позиції у відстоюванні своїх громадянських, зокрема екологічних, прав – частини визначальних природних прав людини, наукова обґрунтованість та аргументація як основоположний момент у виробленні схем взаємовідносин людини та природи. Екологізм може бути світоглядом та ідеологією [5, с. 48; 6, с. 15 – 16]. Основоположною ознакою екологізму є субсоціетальність і транснаціональність, що дає змогу йому претендувати на роль ідеології-світогляду, яка об'єднує масштабні групи людей незалежно від раси, національності та класової приналежності [6, с. 47].

У свою чергу Т.В. Гардашук слушно зазначає, що екологія як комплексна наука становить важливе підґрунтя сучасного екологізму, але не тотожна йому. Більше того, зв'язок між екологією й екологізмом не є простим лінійним, а вимагає занурення в

широкий пізнавальний, світоглядний, а також загальнокультурний і цивілізаційні контексти, спираючись не лише на знання, а й на традиції, досвід, мудрість, інтуїцію, віру тощо. Таким чином, якщо екологія перебуває у сфері науки, то екологізм охоплює собою частково сферу екології і частково – сферу поза наукового знання [7, с. 52]. Ідеологія екологізму спрямована на об'єднання людей задля збереження життя на планеті Земля та досягнення збалансованості між природою і людським суспільством. Тому синонімом ідеології екологізму є «зелена ідеологія» [7, с. 85].

Екологізм полісистемний, постає водночас у декількох вимірах. У більш широкому, виходячи із змісту категорії парадигма, екологізм широка база (так звана нова соціальна парадигма), на підставі якої розвиваються інші, які нині складно відрізнити, ідеологічні системи соціально-політичного характеру, об'єднані ємним словом альтернативізм. З іншого боку, екологізм у більш вузькому розумінні – один з подібних і найбільш рано сформованих ідеологічних напрямів, який ставить у найбільш актуалізованому вигляді проблему взаємовідносин суспільства та природи. У цьому розумінні екологізм ототожнюється з категорією ідеологія, аналіз якої важливий для пізнання сучасних суспільно-політичних і духовних процесів. Екологізм як прояв нової парадигми є альтернативною ідеологією, відмінною від тих, які розвиваються на основі домінуючої соціальної парадигми (соціалізм, консерватизм, лібералізм тощо). Людська цивілізація зараз знаходиться на стадії переходу від однієї парадигми до іншої. Виходячи з цього, екологізм поступово втрачає статус альтернативної ідеології, переходячи до групи загальновизнаних.

Загальна мета екологізму – гармонізація відносин людини та природи – диференціюється на цілу низку підзавдань у межах глобалізованого світу. Цими завданнями стають у різних місцях: просвіта населення, вироблення та втілення місцевих ініціатив безпосередньо на місцях (так званий рух «коренів», або roots), мирний спротив корпораціям, які відграють нині вирішальну роль у забрудненні та загалом дестабілізації світового довкілля, збройний спротив корпораціям (найбільш промовистий приклад – «республіка антиглобалістів» у штаті Чіапас (Мексика), тобто незалежна від центральної влади територія, створена зусиллями самих озброєних мешканців), акції екологічного саботажу, врешті-решт, участь у політиці та вплив на глобальне здійснення політики [5, с. 49].

Головна проблематика екологістських рухів і партій полягає в тому, чи здатен природоохоронний рух у своїх інституціоналізованих формах – у вигляді громадських ініціатив, організацій і політичних партій – запропонувати ефективне вирішення нагальних екологічних проблем і скласти універсальну й водночас специфічну для кожної країни програму, що містила б схеми вирішення соціальних та екологічних загроз, перед якими опинилося людство. Другий аспект проблематики природоохоронного руху – яким чином цей рух здатен впливати на політичні рішення, якими механізмами впливу він володіє на певному етапі свого розвитку. Головними такими механізмами, як свідчить досвід країн Західної Європи, є вплив на масову свідомість (пропаганда) та вплив на чинне законодавство внаслідок діяльності (часто спільної) громадських рухів і політичних партій екологістського спрямування. У західноєвропейських країнах поміркований напрям екологістського руху значно розвинувся, частково інтегрувавшись до владних структур, інституціоналізувавши свою діяльність і екологічні інтереси населення у вигляді політичних партій. В Україні цей процес усе ще перебуває на початковій стадії розвитку, спостерігається відірваність екологістського руху від політичного процесу внаслідок відсутності впливових політичних утворень на зразок європейських партій «зелених».

У межах екологізму природоохоронна діяльність визначається як активний вплив суб'єкта на прийняття політичних та управлінських рішень з метою оптимізації взаємодії людини та навколишнього середовища, участь у заходах, що забезпечують збереження та відтворення природних ресурсів, уникнення негативних наслідків

виробничої діяльності стосовно природного середовища та здоров'я людини [6, с. 17 – 18].

Отже, екологізм може бути визначений як нова парадигма суспільно-політичного розвитку; сучасна світоглядно-ідеологічна система, що еволюціонує на підставі нової парадигми та впливає на інститути громадянського суспільства і держави, а також на свідомість людей. Екологізм першопочатково розвинувся в країнах Заходу як світоглядна ідеологія, що виникла внаслідок пошуку виходу з екологічної кризи, яка охопила сучасну техногенну цивілізацію. З часом екологізм набув характеру політичної ідеології та політичного руху, що ставить за мету комплексне розв'язання як соціальних, так і екологічних проблем сьогодення, стає втіленням концепції «третього шляху», відмінного від традиційних «правої» та «лівої» ідеологій. При цьому екологізм варто розглядати в якості вищого (світоглядного) рівня методології дослідження теоретико-правових засад природоохоронної діяльності, який визначає головні напрями та загальні принципи наукового пошуку з цього приводу.

Список використаних джерел

1. Поппер Л. В. Екологізм як сучасна ідеологічна система. *Гілея*. Київ, 2014. Вип. 84. С. 456–461.
2. Поппер Л. В. Структурно-функціональна характеристика ідеології екологізму. *Нова парадигма*. Київ, 2014. Вип. 120. С. 178–190.
3. Дуднікова І. І. Екологія людини як перспективний напрям міждисциплінарного синтезу та організації наукового знання. *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії*. Запоріжжя, 2014. Вип. 59. С. 204–214.
4. Гаврильців М. Т. Адміністративно-правові засади діяльності органів виконавчої влади у сфері забезпечення природоохоронної функції держави : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Львів, 2011. 20 с.
5. Андрос О. Є. Соціальна екологія у контексті ідеологічних напрямів сьогодення: огляд концепцій. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Філософія. Політологія*. Київ, 2009. № 91/93. С. 48–53.
6. Андрос О. Є. Екологістські рухи в сучасному політичному процесі : монографія. Київ : Стилос, 2012. 206 с.
7. Гардашук Т. В. Концептуальні параметри екологізму : монографія. Київ, Парапан, 2005. 199 с.

Курсант 205 групи Навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ

Горюшкіна Анастасія Ігорівна¹

ПРАВОПОРУШЕННЯ: ЗАГАЛЬНОПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА

Динамічний розвиток суспільних відносин зумовлює необхідність їх врегулювання за допомогою норм права, а це, в свою чергу, потребує відповідного законодавчого забезпечення та наукових розробок.

Побудова в Україні правової держави гостро ставить проблему переоцінки цінностей, зміни політико-правової системи, в центрі якої повинна бути людина як найвища соціальна цінність.

У зв'язку з вищезазначеним, постає проблема розширення і вдосконалення існуючої нормативно-правової бази, яка регламентує порядок притягнення до відповідальності за вчинене правопорушення, а також наукового опрацювання загально-правових засад питань правопорушень.

Візьмемо за основу одне з найпоширеніших визначень правопорушення, під

¹ Науковий керівник: Осауленко А.О.